

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, kmakši nedeje in pravnika, ter velja po pošti prejemati za avstro-ograke dežele za vsa leta 35 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vsa leta 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam poji, plača za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vplačilne naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od petrostopne peti-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnštvo pa v pritličju. — Upravnštvu naj se blagovorno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Zamorec se pere.

Še novorojeno jagnje ni tako krotko in nedolžno kakor dr. Ivan Šusteršič — to je kratki smisel dolgovnega »Slovenčevega« besedičenja o dogodkih v zadnji seji dež. zbora. Katoliško-narodna surovina, ki je uprizoril tako govedarski, tako barabski škandal, da so se sramovali celo njegovi najožji somišljeniki, ni ničesar zlega storil nego je po sodbi škofovega »Slovenca« »popolnoma pravilno nastopil«.

Nastop postane sveda »popolnoma pravilen« če se uvažuje, da Šusteršič vse to predrzno taji, kar je počenjal v zbornici in kar je tulil, kakor da bi bil obseden. A na srečo je bilo navzočih več sto ljudi, ki so videli in slišali, kaj je ta stekli človek uganjal, in zato se »Slovenec« zama trudi, da bi resnico popačil in sprevrgel.

Podali smo verno in natančno sliko o sramotnem početju škofovega prijatelja dr. Ivana Šusteršiča, sliko, ki se popolnoma vjema s stenografičnim zapisnikom, in javnost torej ve, pri čem da je.

Značilno pa je, da je dr. Šusteršiča danes sram, da se sramuje svojega početja in da bi ga rad utajil. Pri tem postopa popolnoma tako, kakor je postopal tedaj, ko je prodajal žlindro in kradel čast kmetijski družbi. Ko so prišle njegove sleparije z žlindro na dan, je ravno tako, kakor sedaj, slovesno zatrjeval, da je »popolnoma pravilno nastopil« in da še novorojeno jagnje ni tako nedolžno, kakor dr. Ivan Šusteršič.

Zamorec se pere z različnimi zvijačami, s tajejem in tudi z očitnimi lažmi. Tako pravi, da ga klerikalni poslanci niso pusti na cedilu, ampak so vsi planili proti dr. Tavčarju. Resnica pa je, da se noben klerikalec ni ganil. Celo dr. Schweitzer se ni upal blizu, dr. Krek je obstal kakor pribit na svojem

sedežu, dekan Arko je izginil iz dvorane, dr. Žitnik je nekoliko postal pri vratih, a je potem tudi šel za Arkom in še Drobnič se ni ganil, samo Jaklič je od svojega sedeža tik dr. Kreka nekaj vpil, kar se je slišalo kot »hov, hov«. Detela, Povše, Košak, Pfeifer, Pakiž, Mejaš in Dular kar očitno zabavljajo na Šusteršiča in se jese zaradi njegovega barabskega početja, a se v klubu seveda ne upajo ziniti besede.

Šusteršič je bil osamljen in nekateri klerikalni poslanci priznavajo brez ovinkov, da bi ne bili niti prsta ganili, če bi bili narodno-napredni poslanci Šusteršiča iz dvorane vrgli. Le enkrat so mislili poseči vmes, tedaj ko so se bali, da besneči Šusteršič podere deželnega glavarja na tla.

V tem, ko se zamorec na vse načine pere, da premoti javno mnenje in da utaji svoje sramotno početje, zdihuje »Slovenec«, da se Slovenci med seboj koljejo. Če mora kaj človeka ogorčiti, potem ga more ogorčiti to ostudno hinavstvo. Od strani narodno-napredne stranke ni padla v prvih dveh sejah niti ena besedica, ki bi bila mogla dati povod za kako ostrejšo debato, kaj še za tak sramoten škandal, kakor ga je vprizoril dr. Šusteršič. Narodno-napredna stranka je natančno vedela, kake namene imajo klerikalci s predlogom zastran korespondenčnega urada; vedela je natančno, da hočejo klerikalci pod krinko, da se potezajo za narodno korist in čast, s to važno zadevo obstruirati in ž njo zadeti narodno-napredno stranko, ki je bila sklenila odklanjati nujnost vseh klerikalnih predlogov zaradi tega, da pride deželni zbor do dnevnega reda. Vzlic temu je skrajno lojalno nastopila pri ti stvari in nista njena govornika dr. Tavčar in Hribar v tem oziru niti besedice zinila. Vzlic temu je »Slovenec« prav po pasje se zganjal v narodno-napredno stranko, končno pa je imel Šusteršič

še nesramnost očitati dr. Tavčarju, da laže. Kaj mislijo klerikalci, da bodo narodno-napredni poslanci, ki imajo čiste roke in čisto vest, mirno molčali, če jim človek kakor je dr. Šusteršič, človek, katerega sta sodišče in parlament postavila na sramotni oder, vedoma krivično očit, da lažejo, in še odgovorili ne bodo? Šusteršič naj bo hvaležen, da je dr. Tavčar mogel samega sebe premagovati in da mu ni na njegove infamnosti drugače odgovoril. A kaj naj vzpriši temu reče človek o »Slovenčevem« zdihovanju, da se Slovenci koljejo med seboj? Ostudno hinavstvo je to in nič drugega, a maščevalo se bo kruto na klerikalcih. Narodno-napredna stranka ve dobro, da je moralni provzročitelj vsega tega početja škof, ki s svojo duhovščino drži in ščiti te koristolovce Šusteršičevega kalibra in zato naj se Šusteršič pere, kakor hoče, kar počenja, se bo plačalo celi klerikalni stranki.

Vojna na Daljnem Vztoku.

Novi boji pred Port Arturjem.

Neka ladja je zopet utekla iz Port Arturja in dospela v Tiencin; potniki na tej ladji pripovedujejo, da so Japonci znova navalili na Port Artur in trdnjavo naskočili s štirih strani. Vkljub dejanski pomoči s strani Togovega brodovja niso Japonci mogli doseči nobenega uspeha, marveč so zopet imeli ogromne izgube, zlasti na severni strani, kjer so podzemeljske mine uničile na stotine in stotine japonskih vojakov. General Steselj hodi od utrdbe do utrdbe ter navdušje vojake, da krepko vztrajajo na svojem mestu in se bore z naporom vseh svojih sil. V Tokiju vlada veliko veselje, da so baje japonske baterije uničile v portarturškem pristanišču štiri ruske ladje. Toda to veselje je prezgodno, zakaj

v Port Arturju ne vedo prav nič o tej katastrofi, kakor tudi ne o tem, da bi bila križarka tipa »Askold«, kakor se je poročalo iz Vašingtona, vdrla iz pristanišča z namenom, da uteče v Šanghaj, a da bi jo bili pri tem poskusu presenetili Japonci ter jo potopili; res pa je, da so še vse ruske vojne ladje usidrane v pristanišču, ne da bi bila katera le količkaj poškodovana.

Iz Harbina se uradno poroča, da Japonci močno pretiravajo svoje uspehe pred Port Arturjem. Rusi so zapustili samo nekaj nevažnih pozicij, katerih pa Japonci niti okupirati niso mogli.

Občudovanja vredna hrabrost portarturške posadke in njenega poveljnika, izborna kakovost utrd in relativno bogata zaloga živil in streljiva izključujejo, kakor zatrjuje uradno poročilo iz Harbina, vsako nevarnost, da bi trdnjava v doglednem času padla v japonske roke.

O izpadu portarturškega brodovja.

Iz Port Arturja ni zadnje dni nobenih posebnih novic. Ker je razsajal na morju v zadnjem času silen vihar, so bile vse zveze s trdnjavo pretrgane. Ruski častniki, ki potom brezžičnega brozjava obdujejo iz Čifusa s Port Arturjem, dasi zatrjujejo, da dobivajo svoje informacije iz trdnjave po kitajskih džunkah, izjavljajo, da je imelo rusko brodovje namen pretekli teden vdreti iz pristanišča, a je moralo ta svoj načrt opustiti, ker ga radi silnega viharja na morju ni bilo mogoče izvesti. V Tsingtau pripovedujejo ruski oficirji, da se je posrečilo vse topove in vse streljivo s križarke »Diana«, ki se nahaja v Saigonu, spraviti v Port Artur, čemur se pa ne more prav verjeti. Angleški parnik »Horwick Hall« izroči v Tsingtau premost, s katerim je obložen, nekemu nemškemu parobradu, ki bo skušal japonsko blokado prodreti in se utihotagiti v Port Artur.

Japonski načrt glede Port Arturja.

Japonci nameravajo baje Port Artur zavzeti 3. novembra, to je na rojstni dan Mikadov. Vprašanje je seveda, ako jim ne bo ruska posadka tega računa temeljito prekrizala! Neki japonski oficir, ki se je izpred Port Arturja vračal v Nagasaki, zatrjuje, da Japonci vedno bolj in bolj cernirajo trdnjavo, blokada je vsak dan strožja, živil je vedno manj, vodnih seservoarjev sicer niso zavzeli Japonci, vendar pa so deloma v strelni daljavi japonskih baterij, da se morejo Rusi samo z največjo nevarnostjo preskrbljevati z vodo. Japonska armada dela obsežne priprave za zopetni splošni naval na trdnjavo. Ujeti Rusi baje pripovedujejo, da je v trdnjavi mnogo mrtličev nepokopanih (?). Vse bolnice so prenapolnene, da so mnogo ranjencev morali spraviti na krov vojnih ladij.

Kako je bil knez Uhtomski odstavljen?

Dopisnik pariškega lista »Echo de Paris« poroča iz Petrograda: Ko se je knez Uhtomski po pomorski bitki dne 10. avgusta v nasprotju s carjevim poveljem, ne da bi bile ladje znatno poškodovane, vrnil v Port Artur, je poveljnik trdnjave, general Steselj, takoj sklical izjemno vojno sodišče, koje so pod generalovim predsedstvom tvorili višji oficirji mornarice in posadke. Sodišče je admiralu Uhtomskemu proglasilo za nezmožnega še nadalje poveljevati brodovju, in je zajedno imenovalo poveljnika križarke »Bjanc«, kapitana Virena, za admiralu in poveljnika portarturškega brodovja. Ta ukrep sta odobrila tako namestnik Aleksejev, kakor tudi car Nikolaj sam.

Strategiški dvoboj med Rusi in Japonci.

»New York Herald« poroča o položaju na bojišču tako le: Najinteresantnejši strategiški dvoboj se bje sedaj v Mandžurski. Rusi skušajo Japonce zapeljati, da bi se zapletli v

LISTEK.

O pozdravljanju.

Pozdravljanje se imenujejo običajni znaki in pri tem izgovorjene besede, ali nemi znaki ali le besede, s katerimi se izkaže komu pri srečanju ali razstanku svoje spoštovanje, vdanost, naklonjenost ali prijateljstvo.

Pozdravljanje so poznali že stari Hebrejci izgovarjaje svoj »Šalom leha« (mir s tabo!). Grki so imeli za vse slučaje kratek pozdrav »χαίρετε« (raduj se!). Rimljani so izgovarjali pri srečanju »Ave« (pozdravljen!), pri odhodu pa »Vale« (zdravstvuj!). Isto jim je značilo tudi »Salve« (dobro se imej!). Pri evropskih narodih je že od 17. stoletja skoraj splošno pozdravljenje z odkrivanjem glave. Sicer je bilo tako pozdravljanje že v 15. stoletju običajno, toda le za nižje napram višjim. Zgodovinarji pripovedujejo, da so že pri Frankih morali sužnji odkrivati glave, kar pa je značilo ponižanje. Sužnji namreč niso smeli nositi las, zato so morali vsakemu svobodnemu

Franku pokazati svojo golo glavo. Nadalje spada k pozdravljanju tudi podajanje roke, objemanje in poljubovanje. Govorijo se pri pozdravljanju razna voščila, kakor: dober dan, dober večer, zdravo, srečo dobro, srečno itd. Pozdrav »hvaljen bodi Jezus Kristus« je priporočil papež Benedikt XIII. leta 1728, a baš s tem pozdravom se goji mairskije hinavščina ter se profanuje božje ime, zato ga razumni šolniki skušajo nadomestiti s pripravnijim pozdravom. Rudarji se pozdravljajo s svojim nemškim pozdravom »Glück auf«, lovci z »lovski blagor«, ognjegasci z »na pomoč« itd. Pozdrav posebnega spoštovanja je poljubljjanje roke, pri Rusih tudi obleke, napram rimskemu papežu pa — copate. Turki in večinoma orijentalci sploh križajo roke č z prai in pripognejo glavo tem nižje, čim odličnejšo osebo pozdravljajo. Mongolski državljani popadajo pred visokimi dostojanstveniki na trebuh ter poljubljajo zemljo. Nižji Arabec zakliče napram višjemu »Selam alejkum« (mir z vami) ter položi pri tem levo roko na prsi. Pozdravljeni odgovori

»Alejkum es — selam« (i z vami bodi mir). Odlični Arabci pa se večkrat objamejo in poljubijo v lice in potem svojo lastno roko. Laponci si pritisakajo trdno nos ob nos.

Zamorec v Centralni Afriki pozdravi na ta način, da vzame iz ust zelen list zavit v podobi rogu ter ga pozdravljenemu vtakne v usta. Zamorec z gvinejskega nabrežja ponudi pozdravljenemu perišče peska. Zamorec z Luzona se nagne popolnoma na eno stran ter pomoli pozdravljenemu spodnjo ustnico. Kakor Laponci, tako pozdravljajo tudi domačini na Novi Zelandiji drgnivši nos ob nos.

Posebno čudno pozdravljanje ima neko divjaško pleme v Avstraliji: pozdravljenemu skušajo s podplatom desne noge obrisati obraz. Rjeni pihajo gostu v uho, domačini na Novih Hebridih pa mu zlijejo vode na glavo. Divjaki Vona-Kongu v Ugandi se vržejo pred svojim knezom na tla ter se med raznim zvijanjem pokrijejo z blatom. Domačini ob Tungajika jezeru se pred svojim poglavarjem pripognejo čim nižje ter si pokrijejo roke in prsi s prahom. Vona-Usi v Cen-

tralni Afriki se vržejo na hrbet, ploskeje trikrat z rokama, se potem naglo obrnejo na trebuh, ploskajo zopet z rokama ter ponavljajo to čudno igro vsaj deset minut.

Ako se v Perziji bliža šah, položni poklekne ter trkne s čelom ob tla. Kdor bi pred takim azijskim vladarjem ostal pokoncu, bi zakrivil hudo razžaljenje veličanstva, kar se kaznuje s smrtjo. Nekateri azijski despoti so hoteli tudi evropske poslanike prisiliti k pozdravljanju po domači šegi. V 18. stoletju se je francoski poslanik na dvoru mongolskega vladarja uprl ter ni hotel pred njega poklekati. Vlada je zaradi tega tako zameril, da je dal napraviti drog med vhomod, skozi katerega so morali poslaniki k njemu prihajati, tako da so ponosni tujei zamogli k njemu le po vseh štirih prilesti. Francoski diplomat pa je bil še bolj zvit: sicer je tudi lezel pod drogom, toda tako, da je vladar zagledal najprej visoko privzdignjena repa njegovega fraka, oziroma tisti del telesa, ki sta ga repa pri ravni hoji pokrivala. In že drugi dan je drog izginil izmed vrat.

Posebno se je v vitežki dobi gojilo graciozno pozdravljanje. Vitez je pripognil pred damo koleno, kar še nekako dandanes uče deklice po samostanskih zavodih. Pravi vitez ni bil nikoli pokrit pred odlično damo, temuž je klobuk snel, ga položil na prai, ter se tako globoko pripognil, da se je klobukovo perje dotaknilo koncev črevljev.

Različno od »civilnega« je vojaško pozdravljanje. Vsakomur je znano salutiranje, prezentiranje s puško ali s sabljo. Z zastavo se v pozdrav globoko zamahne. V pozdrav se odda različno število strelcev. Na ladjah se zakliče »moštvo na krov!«, pri glavnih vojaških stražah pa »puško ven!« Pri prihodu v tuje pristanišče pozdravi vojna ladja s streli ter izvesi zastavo svoje države in admiralsko. Vaak strel se mora odzdraviti. Ako pridejo nadvojvodi in najvišje osebe na vojno ladjo, pozdravi se vladar s 33 streli, maršal z 19, isto tako poslanik, admiral, mornarični minister in generali pa s 17 streli. To je, ako ne najbolj zastarelo, pa gotovo najdražje pozdravljanje.

bitko na reki Hun, kjer imajo Rusi izborne naravne obrambne pozicije. Japonci pa se zopet trudijo, da bi v gorah in gorskih prelazih zbrali armado, ki bi bila dovolj močna, da bi Ruse potisnila do Tielinga, kjer bi imeli Japonci boljše pozicije, kakor Rusi.

Izpred Mukdena.

Korespondent »Novega Vremena« in »Birževih Vjedomosti« poroča iz Mukdena, da vlada tamkaj najživahnejše življenje in da se na ruski strani delajo velikanske priprave za bodočo bitko. Med rusko armado vlada silno navdušenje in splošno se pričakuje v najbližjem času velevažnih dogodkov. Splošno se sodi, da je sedaj Kuropatkinova armada že tako številna, da bo lahko stopila v ofenzivo. Govori se, da se v nekaj dneh vname pred Mukdenom velika odločilna bitka. Vsi vojni poročevalci, ki so bili dosedaj v Harbinu, so dospeli v Tieling.

Ruska invazija v Koreji.

Poročila iz japonskega glavnega taborišča zatrjujejo, da nameravajo Rusi Korejo resno preplaviti z veliko armado. Zavoljo tega so se japonske posadke v severni Koreji znatno pomnožile. Večja ruska armada, obstoječa iz pehote, artiljerije in konjenice, je utaborjena pri Šangčinu. Večinoma vse ruske posadke se nahajajo v obrežnih pokrajinah, vsled česar Japonci mislijo, da jim bo zadostovalo brodovje, da preženo Ruse iz teh njihovih pozicij.

Ekspedicija na otok Sahalin.

Iz Tokija se poroča, da je dobila sedma divizija nalogo, da zavzame otok Sahalin. »Daily Telegraph« pa se brzojavlja iz Šinghaja, da so Japonci definitivno opustili za letos namen okupirati Sahalin in to ponajveč radi neugodnega vremena.

Zastava potopljene križarke »Varjag«.

V uredništvu lista »Petit Parisien« v Parizu je razstavljena zastava križarke »Varjag«, ki so jo Rusi sami pred Čumulpom razstrelili v zrak. V uredništvu jo je prinesel bretonski mornar Eugène Salaün s francoske križarke »Pascala«, ki je bila usidrana v pristanišču Čumulpe v času, ko so Japonci napadli ruski križarke »Varjag« in »Korejca«. Salaün se je z rešilnim čolnom s »Pascala« nahajal v bližini potapljalčevega se »Varjaga« in je rešil ruskega mornarja Prilebskega. Skupno s tem je strgal z jamba z zastavo s potapljalčeve se križarke. Prilebski je hotel prapor osebno izročiti carju Nikolaju, a je umrl in Salaün ga je vzel, ko je odšel na dopust, s sabo na Francosko, da bi ga izročil ruskemu poslaniku. Pred pretekom svojega dopusta je zastavo prinesel v uredništvo »Petit Parisien«, da jo naj izroči ruskemu poslanilstvu.

Boj proti Hunguzom.

General Kuropatkin se je odločil, da sestavi poseben voj, ki bo imel nalogo operirati proti hunguzskim četam, ki so se v velikem številu pojavile za hrbtom ruske armade in ki neprestano nadlegujejo ruske patrulje.

Deželni zbóri.

Gradec, 9. oktobra. V večerajšnji seji je bilo med drugimi tudi predloženo deželnemu zboru poročilo deželnega odbora o predlogu posl. dr. Hrašovca, naj bi se v Žalcu ustanovila meščanska šola s slovenskim učnim jezikom. Predlog je bil seveda odklonjen. Posl. Brandl je predlagal ustanovitev društev za zasilno klanje ter navajal, da posebno na Gorenjem Štajerskem ponesreči mnogo živine, katerih mesa lastniki ne morejo porabiti, a izguba živine je občutna. Nasvetovana društva pa bi porabila meso ter povrnila posestniku škodo. Takih društev inajo dandanes že posebno mnogo na Češkem. Predlog se je izročil deželno-kulturnemu odesku. — Posl. dr. Schacherl in Resel sta interpelirala deželni odbor zaradi imenovanja pomožnih uradnikov v hiralnicah in bolnišnicah.

Posl. Hagenhofer je predlagal ustanovitev posredovalnih uradov v smislu državnega zakona iz leta 1869.

Gorica, 9. oktobra. V večerajšnji seji je posl. Grča interpeliral vlado zaradi ureditve gorističnih srednjih šol na narodni podlagi. Deželni glavar je odgovarjal na dve interpelaciji posl. dr. Tume glede namestitve ravnatelja deželni hipotečni banki in zaradi oddaje pohištvenega dela v tem zavodu. Zakonski načrt o zatiranju deteljne prednice se je sprejel v tretjem branju. Za brezobrestna posojila vinorejcem, katerim je trtna uš uničila vinograde se je dovolilo za tekoče leto 20 000 kron. Končno so se odobrili deželni računski sklepi za zadnja tri leta.

Koper, 8. oktobra. Poslanec dr. Bartolli je predlagal, naj se dovoli bivšemu deželnemu glavarju dr. Campitelliju v priznanje njegovih velikih zaslug, ki si jih je stekel za deželo kot poslanec in večletni deželni poslanec, letna renta 6000 K. O tem predlogu se bo razpravljalo v prihodnji seji. — Potem se je vnela dolga in ostra debata o delovanju deželnega kulturnega sveta. Poslanec Mandić, Kompare in dr. Trinajstić so kritikovali delovanje deželnega kulturnega sveta, češ, da ne pospešuje kmetijskih interesov, temuč se bavi le bolj s politiko ter ima pred očmi le koristi italijanskega prebivalstva, dočim slovenske zadeve popolnoma zanemarija. Zdatnih uspehov bi bilo od deželnega kulturnega sveta šele tedaj pričakovati, ako se razdeli v slovenski in italijanski oddelke. Poslanec dr. Campitelli je zagovarjal deželni kulturni svet kot večletni njegov predsednik. — Pri razpravi o sklepih računih zemlj. kreditnega zavoda za Istro je izjavil poslanec dr. Stanger v imenu manjšine, da bo ista glasovala proti odobrenju računov, ker Slovani nimajo nobenega zastopnika v zavodu. — Poslanec Andrijič je utemeljeval svoj predlog, naj bi se občinam povrnilo stroški, ki jih imajo s poslovanjem v prenešenem delokrogu.

Ljov, 8. oktobra. Vodja poljske ljudske stranke posl. Stapiński je utemeljeval svoj predlog za odpravo sedanjega sistema kurij in uvedbo direktne, splošne in enake volilne pravice za deželni zbor. Za predlog so glasovali tudi demokratije in Malorusi ter se je izročil ustavnemu odesku.

Pomanjkanje živinske klaje.

Dunaj, 9. oktobra. Vlada je že deloma odredila, kako je odpo moči vsled letošnje suše nastalemu pomanjkanju živinske klaje. Za sedaj je dala vlada poljedelskemu ministertvu v ta namen na razpolago 500.000 K. S to svoto se bo posredovalo pri nakupovanju živinske klaje, deloma pa se bo klaja tudi direktno naročila ter se razdelila po znižani ceni, proti poznejšemu odplačevanju ali pa tudi brezplačno najrevnejšim kmetovalcem. Tudi voznina po železnicah za klajo se bo deloma poravnala iz te svote. Pozneje si namerava vlada za iste namene parlamentarnim potom zagotoviti svoto do 1½ milijona kron, da se po kmetijskem združništvu dovoli kmetovalcem brezobrestni kredit za nakup klaje.

Poostren položaj na Ogrskem.

Budapešta, 9. oktobra. Vsi merodajni ogrski politiki so že izrekli najostrejše kritike o izjavi ministrskega predsednika grofa Tisze. Posl. Polonyi imenuje izjavo nezasišlan atentat eksaltiranega moža. Grof Tisza mora zasledovati gotove namene, ker znova razpihuje jedva pomirjene strasti. Nikoli še ni ogrski državnik izdal za narod poniževalnejše izjave. — Posl. Ugron piše, da ga veseli, da je ministrski predsednik znova izzval. Dobil je vtis, da hoče ministrski predsednik v kratkem razpustiti državni zbor; tako se da razlagati celi načrt. Ministrski predsednik hoče, da mu obstrukcija da pravni izgovor za razpust parlamenta. Vlada je svoje volilce že

organizovala po celi deželi in tudi denarja je dovolj za volilni boj. — Vodja ljudske stranke pa piše, da grof Tisza potrebuje poostreni poslovniki zaradi brambnega zakona. Vendar pa je Ogrska nepričakovano zabredla v krizo, ki bo najbrže vrgla Tiszo.

Dogodki v Macedoniji.

Skoplje, 8. oktobra. Civilna agenta Avstro-Ogrske in Rusije sta prispela v Skoplje.

Carigrad, 8. oktobra. V Koza-Vranešu se je primeril krvav spopad med kristjani in mohamedani, ker srbski kmetovalci niso hoteli več dati običajne četrtine turškemu agi Šakir Kalieu, temuč so iz svojih skrivališč streljali na ago in njegove sorodnike, ko so prišli pobirat desetino. Aga in dva njegova spremljevalca so bili ranjeni, tri osebe pa so bile ustreljene. Tudi vojaški oddelki, ki je prišel iz Šahidev, je 200 oboroženih srbskih kmetov poglavo v beg.

Prepir za prestolonasledništvo v kneževini Lippe.

Berolin, 9. oktobra. Prepir za prestolonasledstvo v kneževini Lippe se dotika tudi prestolonasledstva v Saksen-Meiningenu. Prestolonaslednik te države, najstarejši sin vladujočega vojvode, ki ima za ženo princezino Šarloto, sestro nemškega cesarja, ima le eno hčer. Po njegovi smrti bi dobil vlado njegov brat, princ Friderik, ki je poročen s sestro sedanjega grofa-vladarja v kneževini Lippe Biesterfeld. Ako se tedaj grofi Biesterfeld proglasijo ne sposobni za vlado ter se jim odreče enakoveljavnost glede rojstva, bi tudi zakon princeza Friderika v Saksen-Meiningenu ne bil pravno veljaven in njegovi otroci, nečaki nemškega cesarja, bi ne bili sposobni za vlado. S tem bi bila takorekoč izbrisana vladarska rodbina v obeh državah, kar pač cesar Viljem najbolj želi.

Vstaja v nemški Afriki.

Berolin, 9. oktobra. Vojno ministertvo je dobilo iz Afrike zelo resne vesti. Dokazano je, da bo treba nedogledna, drage kolonialne vojne, proti kateri so bili vsi dosedanjji boji po obsegu in gmotnih žrtvah uprav neznatni. Državnemu zboru se predloži zahteva za zdaten kredit

Kmetijska šola na Grmu.

IV.

Kakor nam je skrbeti, da pomagamo šoli s primerno preosnovno do boljšega razvoja, tako je gledati po drugi strani tudi na to, da je šola s svojim posestvom kolikor mogoče dobro urejena.

Šolsko posestvo je najvažnejši učni pripomoček na kmetijskih šolah, zato se mora na dobro urejeno in popolnoma opravljeno posestvo polagati največja važnost. Šolska kmetija mora biti zgradbo obdelana! Na njej se morajo učenci učiti, kako je danes izkoriščati napredek v raznih kmetijskih strokah in kako je gospodariti, da se dosežejo boljši uspehi pri kmetijstvu.

Vse to bi bila lahko šolska kmetija na Grmu, ko bi ne bila prevelika, in ko bi imela ugodnejšo lego za vinarsko in sadjarsko stroko.

Dejstvo je, da je šolska kmetija na Grmu pri sedanjih delavskih razmerah prevelika, in da trpita vsled tega šolski pouk in gospodarstvo.

Zaradi nujnih del na obsežnem posestvu grmskem se morajo učenci izrabljati za navadna dninarska dela, in to ob času, ko bi se moral redni šolski pouk vršiti. Zlasti v poletnem času se zaradi tega pouk pogostoma pretrga, časih za krajši, časih za daljši čas. Da trpi vsled tega šola, ni nam treba posebej naglašati. Šola pa ne trpi samo s tem, da se mora pouk večkrat pretrgati, ampak tudi zaradi tega, ker posestvo vsled nedostajanja delavnih moči ni tako obdelano, kakor bi moralo biti, in ker vsled tega ni tako inštruktivno, kakor se zahteva na takih zavodih.

Ako ima biti šolska kmetija učni pripomoček, potem se mora spraviti na vsak način v potrebno soglasje z interesi šolskega pouka. Šolska kmetija ne sme na noben način ovirati pouka, ampak ga mora nasprotno v enem

in drugem osiru pospeševati in podpirati! Če je prevelika, naj se pa zmanjša!

Zelo neugodno za šolo je tudi to, da so šolski vinogradi tako oddaljeni. Kaj takega se ne najde na nobeni šoli, kjer je vinarstvo tako važen predmet, kakor je pri sedanjih osnovi na Grmu. Saj je v takih razmerah zadosten praktičen pouk v tej stroki nemogoč. In da je položaj v tem oziru še neugodnejši, ima šola hkrati dva taka vinograde, v Trški gori in v Čerčevcih, ki ležita vsak na drugo stran, po dobro uro daleč od zavoda. Ali ne bi v takih razmerah zadostoval en sam vinograd? Pri šolskem posestvu moramo gledati pred vsem na inštruktivnost njegovo, kajti le ta je merodajna za učne uspehe! Zato bo kazalo, da se tudi na Grmu na ta moment niti trenutek ne pozabi, in da se kmetijski raje skriči, kakor da bi hodila v škodo šolskemu pouku. Šolska kmetija bodi učni pripomoček v pravem pomenu besede, ne pa »učni zadržek« če se smemo tako izraziti.

Šolska kmetija bodi pa tudi z vsem potrebnim opravljena. Kje naj se pa učenci in drugi gospodje učujejo o porabnosti različnih strojev, ako ne na kmetijski šoli, ki je na lašče za to ustanovljena? Ta bi morala že zastran uspešnega pouka imeti vse tiste kmetijske stroje na razpolago, ki se pripravljajo za naše boljše posestnike, toliko bolj, ker jih na svoji obsežni kmetiji prav lako tudi dejansko izkorišča!

Opomba: V zadnjem našem članku pod tem naslovom: naj se bere v 8. odstavku prav: »Kajti o tem ne more biti nobenega dvoma, da bi v tako šolo gospodarji veliko rajši pošiljali svoje sinove, ne le zaradi tega, ker bi se s takim šolanjem stroški izdatno znižali, ampak tudi zaradi tega, ker bi se učenci — zlasti učenci zimске šole — prav nič ne odvajali domači hiši in domačemu delu.«

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 10. oktobra.

— Ali se je lani streljalo v kazino?

Uradni list se bavi danes z vprašanjem, če se je lani pri demonstracijah dne 24. maja streljalo v kazino ali ne. Uradni list se sklicuje na dve uradni izjavi c. k. državnega pravdnistva, glasom katerih »grundhaltig wohl nicht gezwweifelt werden kann«, da se je res enkrat ustrelilo. Z ozirom na to izjavo c. k. državnega pravdnistva pravi uradni list, da vlada potom korespondenčnega ali uradnega lista pač ne more ničesar preklicati, kar smatra poklicana oblast, namreč c. k. drž. pravdnistvo kot dognano in dokazano. Kar se tiče dež. predsedništva se mora pač priznati, da je z izjavama c. k. državnega pravdnistva pokrito, ali to subjektivno mnenje c. k. državnega pravdnistva še nikakor dokaz, da se je res streljalo. Zgodilo se je že tisočkrat, da je drž. pravdnistvo bilo subjektivno prepričano o kakem kaznivem dejanju in je dotične ljudi obtožilo, a pri obravnavi so trditve državnega pravdnistva razpadle v nič in so bili obtoženci oproščeni. Nazor državnega pravdnistva je v tem slučaju toliko manj merodajen, ker v tej zadevi sploh ni bilo obravnave in je torej nemogoče presoditi, na kaka dokazila se opira mnenje državnega pravdnistva in koliko so ta dokazila vredna. Stvar stoji sedaj tako-le: Vlada je opravljena, ker čisto gotovo ne more zavzeti drugega stališča, nego c. k. državno pravdnistvo, toda s tem še nikakor ni dokazano, da se je v kazino res streljalo. Odkrito izpovem, da po našem prepričanju, po tem, kar vem o verodostojnih priči, je absolutno izključeno, da bi se bilo streljalo. Najmanj, kar se more zahtevati, je, da se dobesedno priobčijo izpovedbe vseh priči in zvečenška mnenja, ker le potem se bo javnost prepričala, če je stališče drž. pravdnistva utemeljeno ali ne.

— Volilna reforma. V petkovi seji je vsled velikanskega škan-dala, ki ga je povzročil dr. Šuster-

šič, bila vsa zbornica tako razburjena, da pač nihče ni bil pri volji, par ur pozneje sesti z istim Šusteršičem k eni mizi in se z njim posvetovati zastran volilne reforme. Vsakdo bo uvidel, da po takem barskem nastopu dr. Šusteršiča pač tudi nihče ni mogel priti na kako posvetovanje s tem človekom, dokler ni dal Šusteršič zadoščenja za svoje lopovščine. Saj brani osebna dostojnost vsakemu spodobnemu poslancu da bi sedel pri eni mizi s kakim Šusteršičem. Ti oziri na lastno čast in na fizično nerazpoloženje so dali povod, da je bila za petek sklicana seja ustavnega odbeka odpovedana. To se je tem laglje zgodilo, ker je skoraj gotovo že konec zasedanja dež. zbora. Dež. zbor je bil sklican, da bi delal in ne da bi v njem Šusteršič uganjal burke kakor kak pijan konjaški hlapec. Klerikaleci so hitro pograbili priliko, da je bila seja ustavnega odbeka odpovedana in so odložili mandate za ta odsek. Ta demonstracija je toliko brezpomembnejša, ker — kakor rečeno — najbrže tako ne bo več nobene seje dež. zbora.

— Dr. Šusteršičev policaj

laže. Tisti liberalci, ki bi bil po poročilu »Slovenca« iz zadnje deželnozbornice seje, kakor poroča dr. Šusteršičev policaj Štefek, skoraj tepen, si šteje v dolžnost, slovenski javnosti pojasniti, da ni tako, kakor poroča Štefek, temveč se je stvar ravno nasprotno godila. Tisti preklarani liberalci, ki se je upal sredi med Štefkovimi pobalini zavpiti »Živio dr. Tavčar« in »ven z Žilindro«, je policaja Štefka tako pičil, da je moral takoj tistega drznega liberalca, ki ne trobi v Šusteršičev in Štefkov rog, s tistooliko napasti, kakor je dr. Šusteršič v dvorani napadel dr. Tavčarja. Naskočil ga je v svoji sveti, od sv. duha razsvetljeni jezi in vprašal, kako da se imenuje in kaj da je zavpil. Ko mu je ta odgovoril »ven z Žilindro«, se je Štefek nekoliko časa obotavljal in končno v dotičnem obližju od dveh se nahajajočih gospodov dobil tako navodilo, da se je moral takoj odstraniti. Ako bi tega ne bil storil, bil bi res tepen, toda ne liberalci, ampak dr. Šusteršiča policaj Štefek. Sicer se pa liberalci teh najetih pobalincev ni bilo treba preveč bati, kajti ko bi se bil ta tako razjezil, kakor se je bil Štefek, bi bil gotovo z eno roko vse pobiče pometal čez galerije v dr. Šusteršiča, ki je razsajal v dvorani kakor kak šnopsar v šnopsariji.

— Slovenska šola v Trstu.

Glede razsodbe upravnega sodišča zastran slovenske ljudske šole v Trstu, je pripomniti naslednje: Pritožitelje je zastopal dr. Gregorin, ki je sploh vodil vso to veliko vojno za slovensko šolo in sedaj tudi s svojim stališčem zmagal. Vadni zastopnik je pri razpravi izrečeno pripoznal, da pravičnost zahteva, naj se Slovincem v Trstu slovenske šole ustanove. Upravno sodišče je pripoznalo nezakonitost stališča tržaškega magistrata oziroma vlade, da Slovincem v Trstu zategadelj ni treba slovenskih ljudskih šol, ker niso okolišanske slovenske šole oddaljene 4 km. Pripoznalo je, da ne glede na oddaljenost okoliških šol, imajo Slovenci v Trstu pravico do slovenske šole, ako le v smislu § 59. drž. šolskega zakona dokažejo predpisano petletno število otrok. Zdej je uspeh odvisen zgolj od zavednosti slovenskih staršev v Trstu. Čim se dokaže po postavi zahtevano število slovenskih šolskih otrok, mora vlada skrbeti, da se ustanovi slovenska ljudska šola.

— O napadu na akademika Pretnarja

na Jesenicah je obravnavalo v soboto sodišče v Kranjski gori. Inženir Endres je bil zaradi razžaljena časti in zaradi telesne poškodbe obsojen na 24 ur zapora, v plačilo odškodnine Pretnarju in vseh stroškov. Pretnarja je zastopal g. dr. Ravnihar, Endresa pa dr. Eger.

— Imenovanje. Sekundarjem v bolnici usmiljenih bradov v Kandiji je imenovan dr. Fr. Celestin Lichsch

Njegov prednik dr. I. Hubad je šel na prof. Chrobakovo žensko kliniko na Dunaj.

Katoliško prepričanje je dober ščit posebno v kritičnih trenutkih. Poslanec grof Barbo je poštastil dr. Šusteršiča s tem, da mu je poslal svoja sekundanta in ga pozval na dvoboje. Šusteršič je hitro hitro zlepel za svoje katoliško prepričanje in izjavil, da mu to katoliško prepričanje brani sprejeti dvoboje!

Repertoar slovenskega gledališča. Jutri v torek predstavlja se tretjič v sezoni Meyerbeerova velika opera „Hugenoti“, katera se potem za nekaj časa odstavi iz repertoarja. Kot prihodnja opera pridejo na vrsto Offenbachove „Hoffmanove pripovedi“, katere operni ensemble sedaj obremenjuje Wagnerjev „Lohengrin“ študira. Drama pa pripravlja Gabriele Preissove: „Ženo sužnjo“ in Gorkega „Na dnu življenja“.

Slovensko gledališče v Ljubljani. Naval na gledališče je bil včeraj naravnost velikanski. Popoldne in zvečer je bilo gledališče razprodano in kar milo se je moralo prositi na stotine ljudi, ki niso mogli dobiti prostorov, naj vendar odidejo. Popoldne se je igrala toli priljubljena ljudska igra „Revček Andrejček“ in dosegla že od nekdaj običajni veliki uspeh. Gospod Verovšek je igral menda prvi „Revčka Andrejčka“. Tudi ostale važnejše vloge so bile v novih rokah in priznati se mora, da so se vsi sodelujoči umetniki in umetnice potrudili, da zadovolje običnost. Zvečer se je ponovila burka „Rezervistova svatba“. Občinstvo kar ni prišlo iz smeha in je aplaudiralo kar se je dalo. In to pripoznanje je bilo tudi zaslužno, zakaj igralo se je res vseskozi izvrstno, živahno in neprisiljeno in s tistim humorjem, ki je pri takih igrah prvi pogoj uspeha.

Pogreb tako rano umrlega profesorja dr. V. Levca je bil včeraj popoldne in je pokazala udeležba, kako vsestranske simpatije je užival pokojnik. Pogreba se je udeležila dolga vrsta dostojanstvenikov.

Umrl je včeraj gospod Matevž Treun po kratki bolezni v 84. letu. Pokojni je bil od leta 1847 pri trgovskem bolniškim in podpornem društvu v odboru zelo delaven in si je za povzdigo društva stekel mnogo zaslug. Bil je častni član in ravnatelj tega društva. Leta 1898 je bil odlikovan s zlatim zaslužnim križem s krono. Pogreb bo jutri ob štirih popoldan. Naj v miru počiva.

Predsedstvo Slovenskega trgovskega društva „Merkur“ pozivlja svoje člane, da se pogreba umrlega predsednika trgovskega bolniškega in podpornega društva, gospoda Matevža Treuna, v kolikor mogoče velikem številu udeležijo.

Slovenskim književnikom! V spomin na veličastne dneve, ko se je v Belgradu zasnova organizacija jugoslovanskih umetnikov ter se je položil trden temelj duševne vezi jugoslovanske omladine, sklenili so na dveh sestankih jugoslovanski književniki, slikarji in kiparji, da izdajo „Jugoslovanski almanah“. V jugoslovanskem almanahu objavijo se reprodukcije na prvi slovenski umetniški izločki v Belgradu razstavljenih umotvorov ter književni doneski bolgarskih, srbskih, hrvatskih in slovenskih pisateljev. Literarni del almanaha bo obsegal 40 pol velike četrtinke ter odpade na vsak narod četrti del. V ureditve in ocenitve literarnih doneskov je treba slovenskim pisateljem izvoliti svojo jury, ki bo odločila, kaj naj se obelodani v omenjeni ediciji. V sled tega usoda se podpisani odbor, ki je v to pooblaščen po konferencah jugoslovanskih umetnikov in literatov v Belgradu, najvidnejše vabiti vse slovenske književnike brez razločka stroke in smeri, da blagovolijo udeležiti se sestanka, ki se vrši v četrtki, dne 13. t. m. ob pol 9. uri zvečer v restavracijskih prostorih „Narodnega doma“ v Ljubljani. Oni, ki pa ne utegnejo osebno udeležiti se tega sestanka, blagovolijo naj pisemno javiti svoje sodelovanje oziroma eventualne predloge na naslov: „Fr. Govekar, Ljubljana, mestni magistrat“ dovolj začasno, da se more o njih obravnati na sestanku. Rokopisi morajo biti v Ljubljani do 13. decembra t. l. V Ljubljani, dne 9. oktobra 1904. Pripravljalni odbor.

Zadruga gostilničarjev, kavarnarjev itd. v Ljubljani bo v kratkem ustanovila bolniško blaginjo, vsled tega namerava v korist bolniške blaginje prirrediti v prihodnjem predpustu t. j. dne 14. januarja 1905 plesno veselico. V to svrhu priredi zadruga svojim članom v torek 11. t. m. ob treh popoldne v gostilni g. Anzlina „Steirer Franzl“ na Resljevici cesti št. 16 prijateljski sestanek, kjer bode tudi dogovor

o izletu v Radovljico na obisk sadne razstave. Izlet bode v sredo 12. t. m. z vlakom ob 7-05 zjutraj za južnega kolodvora. Zeleti je obilne udeležbe sestanka kakor izleta, kar je velike važnosti za vsakega člana. Izletniki se prosijo, da naznanijo svojo udeležbo g. Avgustinu Zajen, gostilničarju na Rinski cesti št. 24.

Iz nesrečne ljubezni se je pri Trbovljah obošil 23letni premogar Fran Kosmač.

Pri izpraševalni komisiji za ljudske in meščanske šole v Gorici se bodo pričele skušnje 4. novembra t. l. Prošnje morajo biti predložene dotični komisiji vsaj do 20. t. m.

Roparski napad. V četrtki ponoči se je dogodil tale grozni zločin: 45 letni Anton Pahor iz Opatjagasa, ki prekučuje z žitom, imel je v četrtki posla v Pierisu, v Ronkah in v drugih furlanskih vaseh. Okolo 6. ure zvečer prišel je v Fojan in vstopil tam v krčmo Josipa Vincija. Ukazal si je vina, in ko je nekaj časa pil, je pri mizi zadremal. Bil je najbrže nekoliko vinjen. Ko se je okolo 8. ure prebudil, naročil si je zopet vina. Ta čas prišli so v krčmo tudi pevec tamošnjega pevskega društva, ki so imeli v ti krčmi navadno pevske vaje. K Pahorju so prisledili: 19letni Feresin Alojzij in njegov brat 21letni Ivan, 21letni Angelj Petean in 21letni Jakob Boc. Okolo pol enajste ure so zapustili krčmo vsi. Zadnji, ki so krčmo zapustili, so pa bili štirje mladenci, katere smo zgoraj imenovali in pa naš Anton Pahor. Pahor vrezal jo je proti Zagradu. A omenjeni štirje mladenci so se mu pridružili, češ, da ga hočejo nekoliko spremljati. Ko so prišli v bližino Aquarolijeve strojarne, napadli so hkratu omenjeni štirje junaki pijanega Pahorja. Bili so ga po glavi in po životu, ga vrgli na tla ter mu pobrali ves denar, katerega je imel s seboj, namreč kakih 240 K, od katerih se je nahajala večina v Pahorjevi denarnici. Potem so pa zbežali. Ko je prišel nesrečni Pahor nekoliko k zavesti, je vstal ter hotel nadaljevati svoj pot proti Zagradu. Komaj pa je storil nekaj korakov, bili so zločinci zopet nad njim. Začeli so ga zopet pretepati ter ga vrgli na tla. Angelj Petean odprl je potem ležecemu Pahorju po sili usta ter izvršil nad njim strašen nenraven čin. Ali nezadovoljen s tem, začel je Petean z nekim svojim tovarišem zopet udarjati po Pahorju, in ko sta menila, da je Pahor mrtev, zgrabila sta ga za noge ter vrgla v neki jarek. Čez nekaj časa se je Pahorju vendarle posrečilo privleči se do Zagrada. Tu ga je našel občinski stražar ter mu preskrbel prenočišče. Pahor, ki je bil prejšnji večer pijan, je menil, da je bil napaden pri Ronkih, zato se je naznanilo vso stvar orožnikom v Ronkih, ki so se pa potem prepričali, da se je napad izvršil pri Fojanu. Orožniki podali so se koj nato v Fojan, kjer so kmalo prišli na sled zločincem. Tri zločince so koj prijeli, dočim je četrti zbežal, a so tudi njega prijeli že v petek zvečer. Aretirani so sicer priznali napad, a so tajili, da bi bili vzeli Pahorju denar, kar jim pa nič ne pomaga, ker so pri Peteanu našli Pahorjevo denarnico.

Utopljena. Dne 10. julija so našli v Vrbskem jezeru truplo neke okoli 50 let stare ženske, ki se je, kakor se je dognalo, ali sama utopila ali pa ponesrečila. Znaki kakega hudodelstva se niso našli. Ponesrečenka je bila srednje velikosti, dobro rejena, močna, plavih las, dobrih zob in polnega obraza. Obledena je bila spodaj v belo perilo. Povrhu pa je imela črno krilo, črnosvilnato bluzo, rokavice so bile iz fine sive kožuhovine, nogavice iz sive pavole s črnimi poprečnimi črtami, čevlji pa iz finega črnega usnja. Na desni roki je imela zlato zapestnico v podobni verižici z dvema obeskom. Imela je pri sebi biserni rožnivenec, zlato žensko uro z jekleno verižico, dve marijacejski podobici in mrežnato denarnico z vsebino 50 kron v zlatu. Istega dne je v tamošnjem obližju našel nek ribič zavitek, v katerem sta bila dva žepna robca z imenom „Etišee“, očali in pečet s črkama E. H., kar je najbrže bila last utopljene. Identiteta ponesrečenke se še ni dognala.

Otok se je iznebila. Včeraj je poslala mestnemu magistratu neka Marija Kosce iz Tržiča svoje tri otroke v starosti od 8 do 11 let; v pismu pravi, da jih ne more preživljati in jih izroča v oskrbo oblastu in Materi božji. Mestni magistrat se je ubogih čevčkov res usmilil in jih poslal z blagotvorno vožnjo v njihovo domovinsko občino, kjer reveži najbrže nikoli več ne bodo vedeli — kaj je mati — kaj je oče! Pač žalostno!

Tatvine. Dne 6. t. m. je bila pekovski pomočniku Ivanu Florjandiču iz zaklenjenega kovčega na Starem trgu št. 3 ukradena denarnica, v kateri je bilo 20 K denarja, srebrna ura, vredna 10 K, ameriška ura, vredna 10 K in zlata, tanka oklopna verižica, vredna 40 K. Tat

je dosedaj neznan. — Brezposelni služkinji pa so bili v petek ukradeni v »Zavodu sv. Marce« v Strelških ulicah št. 2 pet kron vredni galosi. Tatvine so sumljive tam stanujoče brezposelne služkinje. Tatice je galose pozneje nekam podvrgla. — V torek je bila posestnica Mariji Crnčević iz Orlega v frančiškanski cerkvi ukradena košarica s jajci in gobami, v vrednosti 5 K. Tat je navedene reči pozneje prodal v neki gostilni.

Predvčerajšnjim je bilo železostugarju v Tominosovi tovarni Ivanu Beliču ukradenih 24 K. — Pekovski pomočniku Petru Kogeu je bilo 7. t. m. iz odklenjene omare v Florjanskih ulicah št. 8 ukradenih 18 K in zlat prstan, vreden 5 K. Tat jo je popihal. — Včeraj je bil v neki gostilni ukraden havelok, vreden 16 kron. — V soboto je bil izvoščku Francetu Černetu na Radeškega cesti št. 24 iz šupe ukraden 10 K vreden blatobran.

V »tarčo« sta streljala v četrtki na Vodovodni cesti dva bu domšna agenta in sta si bila zbrala za cil neki robec, ki je visel pri tamošnjih hišah Ker je lastnica zahtevala pozneje za robec odškodnino, in ji je ta dva nista hotela povrniti, je naznanila zadevo orožništvu, ki ju je glede na to, da je bilo streljanje nevarno za mimoidoče občinstvo, aretovalo.

Teško telesno poškodovan je bil v soboto delovodja Frančišek Vrhovšek na Jesenicah. Navedenec se je v tovarni poškodoval na desni strani glave tako močno, da so ga morali prepeljati z vlakom v spremetno do južnega kolodvora in od tukaj z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

Opomin. Dne 4. t. m. si je bil pri slovenski gledališki predstavi neki mlad gospod izposodil pri bal-konskem bilijeterju na levi strani 18 kron vredno kukalo, katerega še do danes ni prinesel nazaj. Dotični gospod, kojega bilijeter in garderobka poznata, se opominja, da se izogne nadaljnjih neprijetnosti, da prinese kukalo takoj nazaj.

Kap je zadela danes popoldne v železniškem vozu med Zagrebom in Zaprčičem znane Ljubljana profesorja Emila Ziačkovskega. Sorodniki so bili brzojavno obveščeni.

Delavsko gibanje. V petek je prišlo 5 Hrvatov iz Amerike, 30 jih je šlo iz Bohinjske Bistrice v Reko, 11 pa iz Hruišice v Zagreb. — V soboto se je pripeljalo z Reke s posebnim vlakom na tukajšnji južni kolodvor 500 Ogrov, ki so šli dalje skozi Maribor v Ameriko. — V Hrb je šlo 5 Hrvatov, v Hrušico 40, nazaj pa je prišlo 40 oseb. — Včeraj se je odpeljalo 28 Hrvatov iz Heba v Reko, 16 pa v Zagreb.

Semenj. Dne 8. t. m. je bilo na semenj prignanih 546 konj in volov, 325 krav in telet, skupaj 871 glav. Kupčija je bila vkljub slabemu vremenu dobra, ker so prišli po govejo živino Korošci, po konje pa Lahi.

Razpisano je mesto poštnega odpravnika na c. kr. poštenu uradu na Kresnicah, pol. okraj Litijski, proti pogodbi in kavciji 400 kron. Letna plača 400 kron, uradni pavšal 100 kron in letni pavšal 378 kron za vzdržavo na dan štirikratne pehotne zveze med poštним uradom in kolodvorom ter za lokalno dostavljanje poštinih pošiljatev. Prošnje v teku treh tednov na c. kr. pošto in brzojavno ravnateljstvo v Trstu.

Danajši številki je priloženo vabilo slovenskega trgovskega društva »Merkur« za naročbo mesečnega prava, katero je izdalo in založilo to društvo. Knjiga je res praktično urejena ter jo prav toplo priporočamo.

Izglubljene in najdene reči. G. Marija Kernova je izgubila rjavo denarnico, v kateri je bilo 10 kron, nekaj znanek po 5 vin. in ključ.

Ivan Poreber je izgubil zlat prstan z vijoličastim kamnom, vreden 10 K. — Na južnem kolodvoru je bilo izgubljeno, oziroma najdeno: kurnik s tremi piščanci in raco, otroški klobuk, dva dežnika, kadetska čepica in 5 kg slaktorja. — Gostilničarica g. Jerica Fortunova je našla v soboto zlato žensko uro. — Steklar Karol Kosch je izgubil srebrno častniško verižico, ki je imela za obesek dve terokot, na katerem je bil vpodobljen na eni strani Sv. Juri, na drugi pa ladja.

Tujci v Ljubljani. Meseca septembra t. l. je došlo v Ljubljano 4110 tujcev — za 1091 več kot prejšnji mesec in za 1109 več kot v istem mesecu lanskega leta. Od teh se jih je nastanilo v hotelu: »Pri Slonu« 947, »pri M. ldu« 775, »pri Lloyd« 470, »pri Južnem kolodvoru« 175, »pri Avstrijskem cesarju« 182, »pri Struklju« 129, »pri Liriji« 218, »pri Grajzarju« 207, »pri Bavarškem dvoru« 123, v ostalih gostilnah in prenočišnih 884.

Hrvaške novice. — Skrajno predrzen vlom so izvršili neznani zlikovci v blagajno za železniški tovorni promet na zagrebškem kolodvoru. — G. A. Z. Borštnik Zvonar jeva je otvorila v Zagrebu dramatsko šolo. Zagrebški listi obzalujejo, da noče več svojih nenadomestljivih talentov posvetiti gledališču. — Hrvat padel pri Liaojangu. Kakor poroča »Zastava«, je padel v bitki pri Liaojangu tudi podpolkovnik Pajo Jovanović Kolarović, sin trgovčeve vdove Kolarić iz Broda.

Najnovejše novice. Mont Pelée na otoku Martinique je začel zopet močno bruhati. Para, ki se vali iz žrela, se vzdiga do 5000 metrov visoko.

Ženska — roparica. V nekem gozdu blizu Dunajskega Novega mesta je 22letna ciganka Barbara Rigo napadla krošnjara Wenningerja ter ga oropala.

Odlična družba v cestnem jarku. Blizu Milana so padli v globok cestni jarek z avtomobilom vojvoda Orleanski, princezinja Orleanska, vojvodinja Aosta in markiza Guiccioli. Vsi so dobili lahke poškodbe.

Ruska carica vdova se je prišla za več tednov zdraviti v Kodanj, ker se je precej hudo prehladila. — Dva svoja brata ustrelil je blizu Hamburga kmet Kristensen, ki je ponoči bil na lovu ter je smatral svoja brata, ki sta v grmovju čakala na divjačino, za srne.

Kratka sreča. V Parizu se je 50letni bogati tovarnar Banglos smrtno zabil v zapeljivo krasotico, 18letno prodajalko Natalijo Langlois. Zaman se je pehal za njo, zamenjaj ponujal denar in darila. Končno pa se ga je lepota le usmili, a le pod pogojem, da se z njo zakonito poroči. Teško se je odločil za to žrtvo bogataša. Pakako se je začudil, ko takoj prvo jutro ni bilo več njegove sreče v postelji. Mlada žena ga je zapustila že ponoči, seboj pa je vzela tudi tovarnarju vse dragocenosti in 30 000 frankov gotovine. Tekel je takoj k policiji tatvino ovaditi, toda tam so ga poučili, da tatvina med zakonskim po zakonu ni kaznjiva.

Grda tiskovna pomota. Vratislavski »Generalanzeiger« je poročal povodom naravoslovskega kongresa tudi o predavanju glede gorile, ki živi v ondotnem zoološkem vrtu. To poročilo se glasi: »Dr. N. . . , sedaj sanitetni svetnik v Gross Lichterfeldu, se tudi udeležuje shoda naravoslovcev v Vratislavi. Ta gorila je v zoološkem vrtu že 16 mesecev in 6 dni.«

Skupni dolg Zedinjenih držav znaša še vedno kakih 1000 milijonov, od katerih je treba plačevati obresti. Sedaj ta dolg zopet narasča, ker znašajo stroški vlade več kot pa dohodki že nekaj mesecev sem. Prva dva meseca tega fiskalnega leta so imeli skoraj 24 milijonov dolarjev primankljaja. Navzlic vsem naporom ta primankljaj le raste.

Književnost.

„Slovenskega Sokola“ zadnji dve številki, 9 in 10 za meseca september in oktober t. l. sta izšli skupno v enem zvezku. Ker je v teh številkah opisava vsesokolska slavnost in ne izide o tej posebna spomenica, opozarjamo, da se dobita obe številki v enem zvezku v knjigarni L. Schwentnerja za ceno 50 vin. Opisu slavnosti je pridejanih 9 slik.

Izvestja muzejskega društva. Štešek 1. in 2. imata sledečo vsebino: Franc Pokorn: Doneski k zgodovini Bleda in okolice. Dr. Fran Hešič: Kompetenti za mesto novomeškega prošta leta 1789. In 1790. Jernej Pačnik: Prazgodovinska najdišča na Kranjskem. Viktor Steška: Frančišek Mihael Paglovec. Viktor Steška: Jahrbuch der k. k. Zentral-Kommission für Erforschung und Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 10. oktobra. Koroški deželni predsednik baron Hein in šleški deželni predsednik grof Thun sta dospela semkaj. Uradno se zadržuje, da navzočnost teh dveh visokih uradnikov na Dunaju ni v nikaki zvezi s kako spremembo v deželni upravi na Koroškem in v Šleziji, marveč da je grof Thun došel na Dunaj samo zbog tega, da se dogovori z dr. Körberjem glede odgovora na nemško interpelacijo v deželnem zboru v zadevi slovanskih paralek na učiteljskih v Tešinu in Opavi.

Brno 10. oktobra. Socijalni demokratje so včeraj pod vod-

stvom svojih poslancev Hybeša in Elderscha priredili velikanske demonstracije proti nemški večini dež. zbora.

Praga 10. oktobra. Socialni demokratje so tu demonstrirali za splošno in enako volilno pravico.

Budimpešta 10. oktobra. V današnji seji poslanske zbornice je Fran Kossuth vstal proti ministrskemu predsedniku Tiszi. Z ozirom na Tiszovo napoved glede izpremembe opravilnika je rekel Kossuth: Ogrski vladar ima na razpolago tujo armado, ki je že večkrat nastopila proti ogrski ustavi. To se lahko zopet zgodi. Zato moramo mirnim potom braniti ustavo Kadar se to ne bo več moglo mirnim potom zgoditi, pride revolucija. Če bo v parlamentu premagan naš odpor proti Tiszovim namenom, je revolucija neizogibna.

Rusko-japonska vojna.

Petrograd 10. oktobra. General Kuropatkin je izdal poseben manifest, v katerem naglašja, da so bile dosedanje operacije ruske armade take, ki so edine mogle zagotoviti ruskemu orožju končni srečni uspeh, in razglaja, da pride sedaj na celi črti v ofenzivo. Dalje pravi, da je takoj sprva, ko je dospel na bojišče, zaukazal splošno umikanje cele armade v neomajnem zaupanju, da je to umikanje neizogibno potrebno, ako se hoče doseči popolna zmaga in ako se hoče odločilno poraziti sovražnika. Na bojišču je sedaj po carjevem ukrepu zbrana zadostna armada, da zagotovi sijajno zmago ruskemu orožju. Ako bi pa sedanji sprednji voji sami še ne zadostovali, so v ozadju še zbrane številne rezerve. Doslej je sovražnik, opiraje se vedno na velike vojne sile, lahko začel z naskoki, kadar je sam hotel. Zdaj je prišel od cele armade toli zaželeni trenotek, da bomo mi nastopili proti sovražniku. Čas je prišel za nas, da prisilimo Japonce, da se uklonijo naši volji, kajti naša mandžurska armada je sedaj dovolj močna, da lahko začnemo z ofenzivo.

London 10. oktobra. Kuropatkin je že začel z ofenzivo. Ruska armada se je pomaknila do reke Hun; prednje straže so zasedle že več strategično važnih točk in pregnale Japonce iz Jantaja.

London 10. oktobra. Japonski poslanik pravi, da po njegovih informacijah poskusi rusko brodovje tekom prihodnjih dni zapustiti Port Artur.

Najboljše izpričevalo, ki daje zdravniku in pacientu, najboljšo jamstvo za izdatnost sredstva, je kemiška analiza, ki je vseskrat potrdila, — napovedano množino železa v železnatnem vinu lekarnarja Placellija v Ljubljani na Dunajski cesti. Zunanja naročila po povzetju. 4 17

Darila.

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 1. do 30. septembra 1904 poslali prispevke v darila p. n. gg. in društva: Upravništvo »Slovenskega Naroda« v listih od 3., 7., 10., 15., 17., 21., 24. in 28. septembra izkazane zneske skupaj 366 K 47 vin; upravništvo »Slovenca« 32 K; podružnice: v Polzeli zbirko ob veselici 28. avgusta 60 K; za Velikovec in okolico 103 K 20 vin; ženska in moška podružnica v Kamniku čisti dobiček ob veselici 310 K (med temi kot pokroviteljino gospe Terezije Kemperle 200 kron). Bralno društvo v Dolu delež čistega dobička od veselice 10 K 26 v; Loški diletantje čisti dobiček Gregorčičevega večera 40 K 40 v; društvo »Kamnik v Kamniku« pokroviteljino 200 K; Sentiakopski Mohorjani 24 K 10 v; Ana Hrenova iz Krakovega pokroviteljino 250 kron; Anton Stritof 4 K, Anton Brce župnik 4 K, Jožef Žagar, župni upravitelj pri Sv. Lovrencu ob Temenici 40 K; Karl Dolenc, ravnatelj pom. urada na Dunaju 1 K; Radojca Virod in Janko lic iz Snarja dobiček pri Igrah 10 K; N. Poniž, Gorica 3 K; Hrabošlav Jenko, Ljupca 2 K, dijaki iz Sv. Petra pod Sv. Goro nabrali v veselici družbi 30 K, Adela Detela v Dobu 20 K, Ivan Mlakar 2 K, Fr. Demšar 4 K, Ivan Novak, Dole 2 K 70 v, Forto Herle v Solčavi zbirko 2 K 61 v, Frank Sakser, New York, kot preostanek med Slovenci v Ameriki nabrane svote za nabavo traku društveni zastavi ljublj. telov. društva »Sokol« 120 K, Ivan Sakser župnik 5 K, Fran Maselj ustanovino 20 K. Za mladinske spise: 58 K 10 v. »Za narodni kolek« 180 K. Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda

